

มหาพรหมราชินี

พรรณไม้ชนิดใหม่ของโลก

ดร.ปิยะ เถื่อนภักดิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องในวงการพฤกษศาสตร์ทั้งของไทยและโลก เนื่องจากมีผลงานวิจัยและผลงานการค้นพบพืชชนิดใหม่ของโลกเป็นที่ยอมรับมากมาย ซึ่งผลงานการค้นพบพืชชนิดใหม่ของโลก ได้แก่ จำปีสิรินธร เป็นพืชที่พบเฉพาะถิ่นของประเทศไทยที่ขึ้นอยู่ในบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหรือป่าพรุน้ำจืดของจังหวัดลพบุรี ซึ่งทาง วว. ได้ขยายพันธุ์ จำปีสิรินธร เป็นไม้ประดับ, จำปีศรีเมืองไทย เป็นพืชที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ในสภาพธรรมชาติมากที่สุดเนื่องจากเป็นพรรณไม้ที่มีถิ่นอาศัยเป็นดินแปร่า และขึ้นอยู่เฉพาะจุดในป่าดิบเขาละมุนวันตำราใน ระดับความสูง 900-1,300 เมตร จึงเป็นที่ที่ควรได้รับการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน, อนุพรหม เป็นพรรณไม้สกุลใหม่และชนิดใหม่ของโลกที่มีถิ่นอาศัยเป็นดิน

น้ำขุ่นและดินโคลนแยกแยะเป็นดอกเพศผู้และเพศเมีย เป็นพืชเฉพาะถิ่นที่พบในเขตหมู่บ้านลูก จ.กาญจนบุรี

และผลงานล่าสุดคือ การค้นพบ "มหาพรหมราชินี" โดย ดร.ปิยะ พบมหาพรหมราชินีที่บริเวณยอดเขาในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ จ.แม่ฮ่องสอน ในระดับความสูง 1,100 เมตร โดยได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยเป็นชื่อพรรณไม้ว่า "มหาพรหมราชินี"

สำหรับมหาพรหมราชินีเป็นพรรณไม้สกุลมหาพรหมอยู่ในวงศ์กระดังงา ซึ่งในประเทศไทยสกุลมหาพรหมมีอยู่ 7 ชนิด ได้แก่

1. มหาพรหม ถือว่าเป็นพรรณไม้ตัวแทนของสกุลนี้ เป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวของประเทศไทย คือมีเฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโตก ขึ้นอยู่บริเวณ จ.ประจวบคีรีขันธ์ และมีขึ้นอยู่เล็กน้อยในเพชรบุรีและกาญจนบุรี 2. มะปราง มีขึ้นอยู่ทั่วทุกภาคยกเว้นภาคใต้ มีปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับและใช้ประโยชน์เป็นสมุนไพรกันมานาน สายพันธุ์ที่มีผลกลมมากที่สุด นมหนู 3. กอช บางครั้งเรียกว่ากล้วยค่างหรือ นากพราว เป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวในประเทศไทย มีเฉพาะในประจวบคีรีขันธ์ ปัจจุบันมีการเพาะเมล็ดออกสู่วงการไม้ประดับมากขึ้น 4. พรหมขาว เป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวในประเทศไทย มีขึ้นเฉพาะกาญจนบุรี และชุมพร 5. นามแดง เป็นพรรณไม้ที่มีการกระจายกว้างขวางมากที่สุด มีในไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย และอินโดนีเซีย 6. มะปรางใต้ มีขึ้นอยู่เฉพาะภาคใต้ลพบุรี ตั้งแต่ นครศรีธรรมราช ลงไป และ 7. ลำควนค้อย เป็นพรรณไม้ที่มีอยู่ใน

ประเทศไทยตามธรรมชาติเพียง 2 ชนิด แต่มีอยู่ภายในจีนและลาว ดร.ปิยะ บอกว่ามหาพรหมราชินีเป็นไม้ขนาดเล็กสูง

ได้ถึง 6 เมตร ลำต้นมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-8 เซนติเมตร เนื้อไม้ค่อนข้างหนัก ผิวใบเรียบเป็นมันทั้งสองด้าน

ออกดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อ 1-3 ช่อ ดอกใกล้ปลายช่อ โคนกลีบสีขาวอ่อน ปลายกลีบสีม่วงเข้ม กระจุกของช่อดอกและประดับสีเข้มเป็นรูปทรงระฆัง ดอกจะบานอยู่ได้ 3-5 วัน ส่วนผลออกเป็นกลุ่ม โดยจะมีผลต่อช่อ 10-15 ผล รูปทรงกระบอกมีขนอ่อนปกคลุมหนาแน่น

การกระจายพันธุ์ของมหาพรหมราชินีต่ำ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเก็บผลแก่จากยอดต้นเฉพาะ พบว่ามีเชื้อราออกโตโคนิฟราจะงอไปปลูกบนคอกสูง คอกไม้สูง หรือบนพื้นราบ นอกจากนี้ยังสามารถขยายพันธุ์มหาพรหมราชินีได้โดยการเพาะเมล็ด ทบทิ้ง เสียยอด ส่วนการตอนกิ่งและปักชำกิ่งมันใช้เวลาทยอยและได้ผลช้า

ผู้สนใจรายละเอียด สอบถามได้ที่ ฝ่ายเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย โทร. 0-2577-9000 เวลาราชการ